Rättsfallssamlingen

TRIBUNALENS DOM (fjärde avdelningen)

den 16 september 2013 *

”Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Den belgiska, den tyska, den franska, den italienska, den nederländska och den österrikiska marknaden för badrumsutrustning — Beslut i vilket en överträdelse av artikel 101 FEUF och artikel 53 i EES-avtalet konstateras — Samordning av prishöjningar och utbyte av känslig affärsinformation — Ansvar för överträdelsen — Böter — 2006 års riktlinjer för beräkning av bötesbeloppet — Överträdelsens allvar — Koefficienter — Förmildrande omständigheter — Ekonomisk kris — Påtryckningar från grossisterna — 2002 års meddelande om samarbete — Nedsättning av bötesbeloppet — Betydande mervärde”

I mål T-411/10,

**Laufen Austria AG,** Wilhelmsburg (Österrike), företrätt av advokaterna E. Navarro Varona och L. Moscoso del Prado González

sökande,

mot

**Europeiska kommissionen,** inledningsvis företrädd av F. Castillo de la Torre, A. Antoniadis och F. Castilla Contreras, därefter av M. Castillo de la Torre, A. Antoniadis och F. Jimeno Fernández, samtliga i egenskap av ombud,

svarande,

angående en talan om delvis ogiltigförklaring av kommissionens beslut K(2010) 4185 slutlig av den 23 juni 2010 om ett förfarande enligt artikel 101 FEUF och artikel 53 i EES-avtalet (ärende COMP/39.092 – Badrumsutrustning), och nedsättning av det bötesbelopp som sökanden ålagts genom detta beslut,

meddelar

TRIBUNALEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av ordföranden I. Pelikánová samt domarna K. Jürimäe (referent) och M. van der Woude,

justitiesekreterare: förste handläggaren J. Palacio González,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 6 mars 2013,

följande

* Rättegångsspråk: spanska.

## Dom [1]

[utelämnas]

### Förfarandet och parternas yrkanden

28 Laufen Austria AG har väckt förevarande talan genom ansökan som kom in till tribunalens kansli den 8 september 2010.

29 På grundval av referentens rapport beslutade tribunalen (fjärde avdelningen) att inleda det muntliga förfarandet. Tribunalen beslutade om åtgärder för processledning enligt artikel 64 i tribunalens rättegångsregler och ställde skriftliga frågor till parterna. Parterna besvarade frågorna inom den angivna fristen.

30 Parterna utvecklade sin talan och svarade på tribunalens frågor vid förhandlingen den 6 mars 2013.

31 Laufen Austria AG har yrkat att domstolen ska

— ogiltigförklara artiklarna 1 och 2 i det angripna beslutet i den del som de avser bolaget,

— sätta ned det bötesbelopp som ålagts bolaget såväl individuellt som solidariskt med Roca Sanitorio på de grunder som bolaget anfört eller på någon annan grund som tribunalen fastställer, och

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

32 Kommissionen har yrkat att tribunalen ska

— ogilla talan, och

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

### Rättslig bedömning

[utelämnas]

A– *Yrkandet om delvis ogiltigförklaring av det angripna beslutet*

[utelämnas]

6. *Den Sjätte grunden: Sökandens samarbete*

[utelämnas]

1 — Nedan återges endast de punkter i denna dom som tribunalen funnit det vara ändamålsenligt att publicera.

a) Huruvida det har gjorts en uppenbart oriktig bedömning vid tillämpningen av 2002 års meddelande om samarbete och huruvida principen om skydd för berättigade förväntningar har åsidosatts

218 Sökanden har gjort gällande att kommissionen har åsidosatt principen om skydd för berättigade förväntningar och felaktigt tillämpat 2002 års meddelande om samarbete genom att, i det angripna beslutet, inte medge den villkorade nedsättning av böter som meddelades koncernen Roca i skrivelse av den 8 december 2006 med stöd av ovan nämnda meddelande. Bolaget har i detta avseende gjort gällande att om tribunalen skulle anse att det utgjorde en ekonomisk enhet tillsammans med Roca Sanitario och Roca France så bör, beträffande de böter som sökanden ålagts, de felaktigheter beaktas som kommissionen begick vid utvärderingen av den ansökan om nedsättning av böter som Roca France hade lämnat in. Bolaget har dessutom anfört att kommissionen har begått flera misstag vid bedömningen av den information som Roca France hade presenterat i syfte att beviljas nedsättning av böter enligt 2002 års meddelande om sammarbete.

219 Kommissionen har bestritt att sökandens argument är välgrundade.

220 Prövningen avser frågan huruvida kommissionen har åsidosatt principen om skydd för berättigade förväntningar och felaktigt tillämpat 2002 års meddelande om samarbete, vilket förutsätter att det först tas ställning till frågan huruvida sökanden, som deltog i överträdelsen som begicks i Österrike, har rätt till nedsättning av böter, i sin enda egenskap av systerbolag till ett dotterbolag som har deltagit i en överträdelse i Frankrike och som på den grunden har ansökt om nedsättning av böter enligt nämnda meddelande.

221 Som svar på de frågor som ställdes av tribunalen vid förhandlingen, har sökanden i detta avseende gjort gällande att begreppet ett enda företag medför att alla de fördelar som 2002 års meddelande om samarbete ger upphov till bör gälla i förhållande till samtliga bolag som utgör en del av detta enda företag. Kommissionen har bestritt att sökandens argument är välgrundade.

222 I 2002 års meddelande om samarbete har kommissionen fastställt de villkor på vilka företag som samarbetar med kommissionen under dess undersökning av ett kartellärende kan befrias från böter eller beviljas en nedsättning av de böter som annars skulle ha ålagts dem.

223 I punkt A i 2002 års meddelande om samarbete, innehållande punkterna 8 till 19, anges på vilka villkor ett företag kan beviljas befrielse från böter, medan det i punkt B, innehållande punkterna 20 till 27, anges på vilka villkor ett sådant företag kan beviljas en nedsättning av bötesbeloppet.

224 Med stöd av punkt 20 i 2002 års meddelande om samarbete kan ”[f]öretag som inte uppfyller villkoren [för att befrias från böter] ... beviljas nedsättning av böter som annars skulle ha ålagts dem”.

225 I punkt 21 i 2002 års meddelande om samarbete anges att ”för att uppfylla villkoren [för att beviljas en nedsättning av bötesbeloppet enligt punkt 20 i meddelandet] måste ett företag förse kommissionen med bevis på den misstänkta överträdelsen som har ett betydande mervärde jämfört med dem som kommissionen redan har samlat in. Dessutom måste det upphöra med sin inblandning i den misstänkta överträdelsen senast vid den tidpunkt då företaget inkommer med bevismaterialet.”

226 Av det ovan anförda följer att ett företag kan beviljas en nedsättning av böter enligt punkt B i 2002 års meddelande om samarbete om företaget har framställt en sådan ansökan och har försett kommissionen med bevis, som har ett betydande mervärde, på den misstänkta överträdelsen.

227 Det kan följaktligen fastställas att det i princip endast är det bolag som har ansökt om nedsättning av böter (nedan kallat ”det bolag som har ansökt om nedsättning”) samt, i förekommande fall, de enheter i vars namn ansökan har gjorts och som samarbetar med kommissionen som i detta hänseende kan beviljas en nedsättning av bötesbeloppet.

228 Det framgår dessutom av rättspraxis att om moderbolaget inte har deltagit direkt i en kartell, utan dess ansvar endast grundar sig på dotterbolagets medverkan i densamma, kan inte moderbolagets ansvar gå utöver dotterbolagets ansvar (se, för ett liknande resonemang, tribunalens dom av den 24 mars 2011, Tomkins mot kommissionen, T-382/06, REG s. II-1157, punkt 38, fastställd efter överklagande i domstolens dom av den 22 januari 2013, kommissionen mot Tomkins, C-286/11 P, punkt 39). Under dessa förhållanden, det vill säga att moderbolagets ansvar endast härleds från dotterbolagets medverkan i en kartell och dotterbolaget har beviljats en nedsättning av bötesbeloppet efter en ansökan enligt 2002 års meddelande om samarbete, bör även moderbolaget beviljas nedsättning.

229 Däremot är kommissionen inte skyldig att bevilja ett annat bolag (nedan kallat systerbolag) en nedsättning av bötesbeloppet som har beviljats ett första dotterbolag som ansökt enligt 2002 års meddelande om samarbete endast på grund av att dessa, genom samma moderbolag, hör till samma företag i den mening som avses i den rättspraxis som nämns ovan i punkterna 62 och 63. I motsats till moderbolagets ansvar, som berörs i punkt 228 ovan och som under de omständigheter som nämns där är ett ansvar som i sin helhet är härlett, underordnat och avhängigt av dotterbolagets ansvar (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom Commission/Tomkins, punkt 228 ovan, punkt 39), kan det nämligen inte anses att ansvaret för ett dotterbolag härleds från ett systerbolags ansvar utan är ett resultat av dotterbolagets egen medverkan i kartellen. Under dessa förhållanden är det endast när ansökan om nedsättning av bötesbeloppet gjorts i systerbolagets namn och när systerbolaget effektivt har samarbetat med kommissionen som nämnda systerbolag kan beviljas nedsättning av ett bötesbelopp efter en ansökan från ett annat dotterbolag som hör till samma företag. Denna situation skiljer sig dock från situationen där ett moderbolag, i sitt eget namn och i sina dotterbolags namn, har ansökt om nedsättning av bötesbeloppet, eftersom det i en sådan situation är samtliga bolag som utgör företaget i den mening som avses i den rättspraxis som nämns ovan i punkterna 62 och 63 som är skyldiga att samarbeta med kommissionen.

230 Det framgår av skäl 1288 i det angripna beslutet att kommissionen den 17 januari 2006 mottog en ansökan om nedsättning av bötesbeloppet från Roca France. Som svar på denna ansökan beviljade kommissionen, genom skrivelse av den 8 december 2006, koncernen Roca en villkorad nedsättning av bötesbeloppet enligt 2002 års meddelande om samarbete (skäl 1289 i det angripna beslutet). Efter att ha gjort en ny prövning av bevisningen, nekade kommissionen i det angripna beslutet koncernen en nedsättning av bötesbeloppet på de grunder som huvudsakligen finns återgivna i skälen 1291–1293, 1295, 1299 och 1300 i nämnda beslut.

231 I detta avseende framgår det otvetydigt av handlingarna i målet att, trots den oklarhet som de begrepp som använts i det angripna beslutet kan ge upphov till avseende vilket bolag som lämnat in ansökan och i vilken omfattning det ansökts om en nedsättning av bötesbeloppet, ansökan hade ingetts av Roca France i dess eget namn och i koncernen Laufens namn och inte i koncernen Rocas namn som helhet. I detta avseende är det återigen nödvändigt att precisera att det framgår otvetydigt av handlingarna i målet att denna ansökan endast avsåg koncernen Laufen i den mån dess verksamhet i Frankrike hade integrerats i Roca France. Det framgår dessutom av skälen 1291 och 1293 i det angripna beslutet, att den information som Roca France har lämnat endast gällde överträdelsen avseende keramiska artiklar i Frankrike under år 2004. Det står hur som helst klart att varken någon information eller någon bevisning har lämnats angående överträdelsen i Österrike.

232 Det kan således konstateras att den aktuella ansökan inte har lämnats in i sökandens namn. Även om det är riktigt att sökanden utgör en del av koncernen Laufen, som avses med denna ansökan, står det klart att nämnda ansökan avser de aktiviteter som koncernen Laufen har utfört i Frankrike och att bolaget inte är aktivt på den franska marknaden. Under alla omständigheter har bolaget inte samarbetat med kommissionen enligt 2002 års meddelande om samarbete. De omständigheter som Roca France har åberopat avser inte på något sätt bolagets verksamhet, utan överträdelsen avseende keramiska artiklar i Frankrike under år 2004.

233 Mot bakgrund av ovanstående, kan det konstateras att kommissionen under alla omständigheter varken har brutit mot principen om skydd för berättigade förväntningar eller begått ett fel vid tillämpningen av 2002 års meddelande om samarbete genom att inte bevilja bolaget en nedsättning av bötesbeloppet, vilket konstaterats i punkterna 230 till 232 ovan.

234 Med beaktande av vad som framkommit ovan kan talan inte vinna bifall såvitt avser denna grund i den del den avser tillämpningen av 2002 års meddelande om samarbete och det saknas anledning att pröva sökandens övriga argument, såsom de har framställts i punkt 218 ovan.

[*utelämnas*]

Mot denna bakgrund beslutar

TRIBUNALEN (fjärde avdelningen)

följande:

**1) Talan ogillas.**

**2) Laufen Austria AG ska bära sina rättegångskostnader och ersätta Europeiska kommissionens rättegångskostnader.**

Pelikánová Jürimäe Van der Woude

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 16 september 2013.

Underskrifter